

Birgit Püve
Juhani Püttsepp

elu@ekspress.ee

Narva Juhkentali kooli 8. klassi tüdruku **Alina Ru-sanova** kooliteele jääb palju mahajäetud maju. "Nende läheduses vedeleb sadu süstlaid ja pudeleid. Püüan küll neist ringiga mööda minna, aga kõikidest kohtadest ümber ei saa."

Tallinna Järveotsa gümnaasiumi 8. klassi poissi **Artur Sangleppa** ründasid koduteel joobnud eakaaslased ja pommisid raha. "Ühel oli jope varrukas telliskivi." Poiss pääses õnneks paistes silmaga.

Need lood on pärit tänavuselt politsei kirjandivõistlusest. Alina soovitas panna iga ohtliku maja juurde valvama poilitseiniku. Artur küsis, miks keegi ei peatunud, et teda aidata.

Just Alina- ja Arturi-ealised lapsed on riskirühm.

Tallinna Katleri põhikooli õpetaja **Kadi Rinaldo** ütleb, et osa 6. klassi jõudnud lapsi on raske ohjeldada. "Tekib huvi mitte ainult vastassoo, vaid ka kõige muu vastu."

Seitsmendates ja kaheksandates klassides leidub Rinaldo sõnul alati paar poissi, kes kipuvad linna peal hulkuma.

"Mida pikem kodutee, seda rohkem kiusatusi," võtab Tartu Tamme gümnaasiumi õppealajuhataja **Helle Maalman** ette linnaplaani. "Kui tee viib kesklinnast läbi, hakkab seal minema aega, ilmuvad uued sõbrad. Aga selles eas ei oska laps veel sõpru valida."

Laps küsib hommikul kaks-kümmend viis krooni hamburgeri jaoks, aga tegelikult ostab pärast kooli paki suitsu, ütleb haridusministeeriumi alus- ja põhiharidustalituse peaekspert **Merike Mändla**. Ta paneb vanematele südamele, et nad laste tegemiste vastu huvi tunneksid.

Koolilaste mängupõrgu

Pärast tundide lõppu käib Tallinna Katleri kooli arvutiklassis kõva trügimine. Arvutiklass on lahti õhtul kuueni. Helesiniste ekraanide tagant ei kao peanupud enne, kui ukseid poolvähisi lukku keeratakse.

"Ma ei mäleta enam aega, kus lapsevanem helistab kooli ja küsib: "Kus mu laps on?" räägib tundidejärgsest ajast Hugo Treffneri gümnaasiumi õppealajuhataja **Aime Punga**.

Kui kooli arvutiklassi enam ei mahu ja kodus arvutit pole, sõidavad Katleri poisid kesklinna.

Päevast päeva küürutavad noorukid ekraanide kohal kobarkino arvutisaalis. Game Plaza on laste seas popp mängupõrgu.

Lilleküla gümnaasiumi kehalise kasvatusõpetaja **Meelis Rum** paneks need klahvivajutajad kuuli tõukama: "Mina olen oma klassi poistel kõigil käisest kinni hakanud ja küsinud, kas nad juba kuskil trennis käivad!"

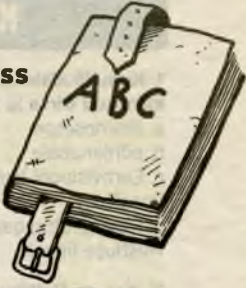
Rumi klassi 33 õpilasest treenivad, käivad huviringis või muusikakoolis vähemalt pooled, sama ütleb statistika Tallinna kohta ter-vikuna. Teistest linnaosadest pi-

SIIS KUI TUNNID ON LÄBI: 13aastane Lilleküla gümnaasiumi poiss Jass Jaup (üleväl) läheb õhtul hokitrenni või kutsub sõbra enda juurde arvutiga mängima.

VALLO KRUUSER

KOOLILOOD
Eesti Ekspress
jätkab
artiklisarja,
mis räägib
muutustest
koolielus.

Kõige koledam asi koduteel

(27 Tartu Tamme gümnaasiumi 8. klassi õpilase vastuste põhjal)

- Üks vanem naine tuli vastu ja sõimas roppude sõnadega.
- Väike kass jooksis üle tee ja jäi auto alla.
- Nägin auto alla jäänud koera.
- Külma ilma pärast ei töötanud valgusfoorid ja ma ei saanud üle Riia tänava.
- Käsi jäi bussi ukse vahele.
- Auto pani sisse teisele autole, inimesed said päris korralikult vigastada.
- Mind lükati porilompi ja ma jäin haigeks.
- Auto pritsis mind pori täis.
- Oleksin peaaegu auto alla jäänud.
- Mulle tuli vastu koer, kes on tuntud oma kurjuse poolest.
- Üks väike valge krants ründab mind suhteliselt tihti.

Kõige lõbusam asi koduteel

- Sõber Jaanus räägib anekdoote.
- Ootamatu lume- ja veesõda (nii vastasid kuus last).
- Kaks poissi saatsid mind koju ja ema nägi meid.
- Vihmauss jäi talla külge.
- Minu koer tuli mulle kooli vastu.

Tõkkejooks koolist koju

Teelt kõrvale astumine viib koolilapse ohutsooni.

sut enam, üle poole, on kõikvõimalike hobidega hõivatud Nõmme ja Pirita koolilapsed.

Aga mida teevad ülejäänud? Suur hulk Tallinna lapsi lööb pärast tunde aega surnuks Kristiine keskuses. Ekspressi küsitluse järgi on see populaarne kogunemiskoht. Plikad tuiavad daamide kombel mööda poode ja poisid kogunevad meeste moodi einet võtma. "Teinekord käime seal pitsat söömas või plaadipoes uusi plaate vaatamas," räägib **Raul Rosse** (13) Lilleküla gümnaasiumist.

Pealinna ainus internaat

Tänavu sügisel avas Lasnamäel Tallinna Ümera põhikoolis ukseid 40 kohaga õpilaskodu. Lapsed saavad siin elada kogu koolinädala. Kui üks poiss oli mõnda aega õpilaskodus elanud, teatas ta kasvatajale, et toob vanaema ka sinna elama. Sest vanaema ise elab hursikus...

See on ainus õpilaskodu Tallinnas. Sinna võivad minna kõik – ehkki alguses oli see mõeldud just vähekindlustatud ja suurtest peredest pärit lastele.

Haridusameti hariduskorralduse osakonna juhataja **Meelis Kondi** sõnul loodi õpilaskodu ennetava eesmärgiga – et laps ei läheks linna hulkuma.

Aga internaat on venekeelne. "Kindlasti on vaja veel üht, eestikeelset õpilaskodu," lisab Kond.

Mõne Tallinna kooli juures töötab noortekeskus, kus lapsed saavad juhendajate silma all vanemate tulekuni aega viita.

Maakoolides on pikapäevärühm lausa hädavajalik. Siin oodatakse, kuni lõpeb vanemate

tööpäev või kuni tuleb buss ja viib koju.

Et ei juhtuks nagu Tiiduga

Põhikooliealisi lapsi ohustab koduteel sigaretiavatlusest või kraadete tülitamisest enam liiklus. **Sirje Lilleorg** Maanteeameti liiklusohutuse osakonnast räägib, et kaks kolmandikku kõigist liiklusõnnetustest lastega juhtub keskpäevast kella viieni õhtul. "Enamasti on need ikka ringijooksu- ja rattasõidud."

Tartu politsei juhtivinspektor **Marina Paddar** käib seitsmendat aastat maakoolides lastele ohutut liiklemist õpetamas, abiks väike **Tiit**. Meeter kakskümmend pikk, seisab ta, ranits seljas, teeservas. Buss Paddari ja maalastega (nemad ei tea väikemehest midagi) sõidab ootamatult pimedusest ilmunud Tiidule otsa.

Elvas pidi muljutud Tiidu surmani ehmunud laste silme all kangiga bussi esisilla alt välja murdma.

Tiit on riidest nukk, kes õpetab lastele, et ilma helkurita ei tohi pimedal ajal maanteel käia.